

Сакун Айта,

д. філос. н., доц.,

Наумович Наталія,

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ: СУЧАСНІСТЬ, ЗНАННЯ, ІННОВАЦІЇ

Стратегічним завданням освітнього процесу сьогодні є формування мислячої, креативної особистості, розвиток її інтелектуального та морального рівня, природних здібностей та задатків. Разом з тим загальні тенденції поступу суспільства в глобальному світі визначили нагальну потребу пошуку нових засобів і стимулів розвитку педагогічної науки та практики, перебудови структурних елементів системи української освіти. Лише людиноцентрична, вільна від догматизму і віджилих схем освіта відкриє можливості реалізувати особистісний потенціал, реалізуватися у складному і багатогранному світі глобальній трансформації, бути здатним вирішувати технологічні, економічні, соціальні, культурні проблеми, поставлені динамікою цивілізаційного поступу.

Актуалізація проблеми розвитку освіти в контексті філософського осмислення забезпечує життєздатність науки, примножує її духовне і смислове джерело, зберігає автентичність та самобутність. Однак необхідно враховувати також умови сучасного постіндустріального, інформаційного, урбанізованого суспільства, котре динамічно розвивається і вимагає особливого напруження сил та енергії, специфічних умінь та широких знань для пристосування до складних реалій сьогодення, до процесу пошуку істини в рамках нової парадигми знання.

Важливе значення на розвиток освіти має вплив сучасної техногенної цивілізації на формування нового стану людської свідомості, нових світоглядних образів, які спираються на досягнення науки та логіку її міркувань, орієнтовані на доказ і обґрунтування практичних знань. В свою чергу атрибутом сучасного мислення, основою формування творчої особистості виступають інновації освітньої теорії та практики.

Головна ознака таланту полягає в усвідомленні, чого людина хоче. Тобто мати чітко окреслені власні життєві та пізнавальні цілі, внутрішню програму дій і разом з тим знати, як її реалізувати. Для цього потрібно вміти мислити, але мислити творчо, продуктивно, інноваційно. Всього зазначеного можна досягнути тільки завдяки знанням, які можна одержати лише шляхом входження в систему освіти.

Сучасний світ – світ не лише глобальних соціально-економічних трансформацій, науково-технічного прогресу, інформаційної революції. Що, звичайно, цілком справедливо. Проте не у меншій мірі обґрунтовано оцінювати його як світ творчості, освіти і знання. Значущість освіти сьогодні стала величезною. Вона є найбільш масовою і найбільш стратегічно орієнтованою сферою діяльності суспільства. Освіта невід’ємна сьогодні від кожної людини, оскільки істотно впливає на її життя, визначає багато в чому сьогодення і майбутнє. У сфері освіти досягнуті значні результати, і разом з тим реформування, прагнення до її якісної зміни — одна з характерних рис нашого часу. Вироблення ефективної стратегії вдосконалення освіти повинно спиратися на глибоке вивчення і філософське узагальнення як реального життєвого досвіду, так і перспектив подальшого розвитку нашої цивілізації.

Для формування творчої, мислячої особистості потрібен відповідний освітній простір, в якому може відбуватися дійсно інноваційна, відповідна запитам сучасності освіта.

На рівні розумно організованого освітнього простору принципово змінюється предмет діяльності. Предметом діяльності суб'єктів освітньої діяльності повинні слугувати культурні потреби і творчі здібності викладачів, студентів, управлінців і всіх тих, хто так чи інакше включається в простір освітньої діяльності. Зокрема – потреба в поглибленні своїх знань, а не завчених чужих, і не стільки здатність засвоювати відпрацьовані іншими вміння і навички, скільки здатність творчо перетворювати умови їх набуття і застосування. Оволодіння готовим знанням за підручниками, свого часу придатними для соціального функціонування (у тому числі і для професійного), не має нічого спільного з поняттям і сутністю творчої особистості, здатної до активного життя в сучасну інформаційну епоху.

Якщо гуманітарні знання освоюються в творчій, розумній формі, вони одразу ж розкриваються не як об'єкт привласнення і не як інформація про щось, а як смисловий зміст світу, в якому живуть, відчують і страждають реальні люди, як те, що безпосередньо стосується кожного особисто, але не повчас, а оживляє й наповнює індивідуальну діяльність, індивідуальне спілкування, індивідуальне сприйняття буття. Мисленнєво-творча форма освоєння знань в першу чергу гуманітарних, дає можливість усвідомити суспільно-людський, смисловий характер своєї діяльності, усвідомити міру та глибину інтеграції своєї самості з іншими суб'єктними центрами-світами. В такому випадку знання набувають змісту власного духовно-практичного досвіду суб'єкта і водночас – актуалізують самий цей досвід. Спосіб своєї активності вже не виступає схемою доволно й корисливого розщеплення об'єкта, а постає у своїй смисловій співмірності зі смислами самої реальності.

Разом з тим такі знання необхідні, оскільки функціонування системи сучасної освіти в нинішньому суспільстві можливе лише за умови розвитку інноваційних процесів в освіті. Це означає створення нових форм і методів навчання, прогресивних освітніх програм і технологій, нових освітніх установ і навчально-виховних комплексів.

Освіта повинна організувати педагогічний процес таким чином, щоб у ньому могли формуватися суб'єкти інноваційної діяльності. Причому їх діяльність в межах освітнього простору вже повинна бути творчою. Таким чином, освіта перетворюється на основне джерело формування якісного людського капіталу, який буде справжнім багатством майбутнього суспільства.

Черняк Дарина,

к. соц. н, доц.,

Київський національний університет технологій та дизайну

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Інтелект-карта - це інструмент візуального відображення інформації, що дозволяє ефективно структурувати та аналізувати її; метод структурування концепцій, поглядів з використанням графічного запису у вигляді діаграми. Інтелект-карти дають можливість представити та наочно відобразити внутрішні процеси обробки інформації індивідом, вносити за необхідності в них корективи, вдосконалювати.